

NYHETSCHEF
Andrea Svanbäck
andrea.svanback@hbl.fiFacebook: HBL Kultur
Twitter: @hblwebb
Instagram: @hufvudstadsbladet

Otaliga frågor att ta ställning till om fallet Katrina avgörs i tingsrätten

Vilken andel hade Robert Liewendahl i uppkomsten av musikteatern Katrina? Frågan dryftas troligtvis i rätten om en stämning blir verklighet.

Åländske teatermannen **Robert Liewendahl** hotar stämna kulturföreningen Katrina, som HBL har rapporterat.

Hotet kommer med anledning av att kulturföreningen i sommar sätter upp musikteatern *Katrina*, men utan det manus som Liewendahl skrev inför urpremiären 1997. I stället har ett nytt manus författats av regissören **Ida Kronholm** tillsammans med författaren **Carina Karlsson**.

Rättslärdarna som HBL har talat med är försiktiga att uttala sig om fallet enbart utifrån uppgifter i media. Klart är dock att tingsrätten har otaliga frågor att ta ställning till om en stämning blir verklighet.

Liewendahls andel?

Rätten får bland annat avgöra om musikteaterpjäsen *Katrina* ska uppfattas som ett sammansatt verk eller gemensamt verk, det vill säga om de enskilda upphovsmännens bidrag går att separera från helheten eller inte.

Tolkningen om ett sammansatt verk stärks av att Liewendahls text gått att stryka och ersättas med en ny. Liewendahl hävdar dock motsatsen.

– Det är ett originalverk som man inte kan avlägsna en del av,

har Liewendahl sagt till HBL.

Tidigare rättspraxis har formats bland annat genom ett avgörande från Högsta domstolen 1956. Då betraktade HD texten och musiken i operetten *Zigenarbaronen* som självständiga verk och operetten som ett sammansatt verk, eftersom det inte gick att påvisa att textförfattaren hade deltagit i uppkomsten av musiken på ett sådant sätt, att hen borde betraktas som likvärdig upphovsman.

Andel bör bevisas

Om Liewendahl vill hävda sin likvärdiga andel i uppkomsten av *Katrina* gäller det att föra saken i bevis. Det kan dock visa sig svårt i efterhand, menar **Jussi Kiiski**, jurist på Fackförbundet för teater och media Finland (Teme) och doktorand i upphovsrätt vid Lapplands universitet.

– Frågorna är alltid komplicerade och att påvisa sin egen andel i efterhand kan vara knepigt, särskilt då det gått så pass lång tid. Då kan det bli aktuellt för rätten att se på hur verket omtalades i programblad och marknadsföringsmaterial när det begav sig.

Trots att Liewendahl skrev manuset, skrevs sångtexterna av **Lars Huldén**. I dag är både

Robert Liewendahl skrev manuset till musikteatern *Katrina* inför urpremiären 1997. I dag nämns hans namn inte bland upphovspersonerna. FOTO: JONAS EDSVIK/NYA ÅLAND

Huldén och tonsättaren **Jack Mattsson** avlidna.

Till saken hör att också **Sally Salminens** roman *Katrina*, som musikteaterpjäsen baserar sig på, alltså är ett skyddat verk eftersom det ännu inte gått sjuttio år sedan Salminens död 1976.

Avtal kan ingås

Mycket kan regleras i avtal. **Juha Kairtamo**, jurist vid Finlands teat-

rar, hade helst sett att parterna hade förhandlat med varandra på förhand.

– Om jag hade ombetts avgöra fallet, hade jag förhandlat med tredje part redan innan, för att höra vad hen ville ha.

Huruvida Liewendahl kan åberopa några ekonomiska eller moraliska rättigheter är alltså tveksamt. Mycket beror på vilken hans roll i tillblivelsen var och till vilka delar hans manus influerat den aktuella

föreställningen. Om han betraktas som upphovsperson borde åtminstone namnet nämnas.

I listan på personer knutna till *Katrina*-produktionen på kulturföreningens hemsida nämns över tjugo namn, bland dem Jack Mattsson och Lars Huldén, dock inte Robert Liewendahl.

Wilhelm Kvist

wilhelm.kvist@hbl.fi

Windows95man ställer upp i Eurovisionen

Yle kommer att respektera European Broadcasting Unions (EBU) linje om att låta Israel delta i tävlingen.

Windows95man deltar i Eurovisionen oberoende av Israels deltagande, det berättar artisterna bakom det vinnande UMK-bidraget.

”Vi anser att den enda rätta lösningen från EBU skulle vara att utsluta Israel från tävlingen. Vi känner dock inte att vi skulle kunna påverka detta genom att dra oss ur”, säger **Teemu Keisteri**, mannen bakom Windows95man och **Henri Piispanen** som sjunger under duons framträdanden, i ett pressutskick.

Artisterna jobbar i stället med alternativa internationella påverkningssätt, säger de.

”Beslutet var svårt, men nu är det taget. Vi tackar för allt stöd vi redan har fått. Hädanefter kommer vi att fokusera på musiken och att bygga upp showen”.

HBL har talat med All day, Win-

Windows95man under uppträdandet i UMK-finalen. FOTO: ANTTI AIMO-KOIVISTO/LEHTIKUVA

dows95mans agentur, som säger att beslutet fattades efter att artisterna funderat på saken under den gångna veckan, och att de inte ger några ytterligare kommentarer till beslutet.

Yle respekterar EBU

Kriget i Gaza och Israels hårda agerande mot palestinierna har väckt hård debatt om huruvida Israel ska få delta i Eurovisionen, och det har även funnits ett tryck på att Finlands

representant ska bojkotta tävlingen.

Den internationella radiounionen EBU ansvarar för tävlingen och bestämmer följaktligen vem som får delta. Ibland annat Finland har ett stort antal artister visat sitt missnöje med en namninsamling vad beträffar Israels deltagande. Det finska initiativet väckte stort internationellt intresse.

”Yle har bestämt sig för att respektera Europeiska radio- och tv-unionen EBU:s bedömning beträffande vilka tv-bolag som får delta i Eurovisionen”, säger **Ville Vilén**, direktör och ansvarig redaktör för Kreativt innehåll och medier på Yle i samma pressmeddelande.

Samtidigt säger Vilén att han och rundradiobolaget hoppas att läget i Mellanöstern blir lugnare. Dessutom har de förståelse för avvikande åsikter i frågan.

Dann Pettersson

Jonas Forsbacka

Per Gessle. FOTO: JOHAN NILSSON/TT

Per Gessle gör album med duetter

Sällskapssjuk – det är titeln på **Per Gessles** kommande album, som släpps senare i år. Skivan är Gessles första på svenska på sju år, och består till största delen av duetter.

”På något sätt verkar det vara mitt öde ända sedan **Marie Fredriksson** och jag började samarbeta i Roxette – mina låtar blir alltid snäppet bättre när en annan stark personlighet kommer in i bilden och tillför sin unika grej”, säger han i ett pressmeddelande.

Första smakprovet från skivan är låten *Beredd* som Gessle gör tillsammans med **Molly Hammar** och som släpps den 23 februari.

TT